

6.5 Quickscan flora en fauna

Quickscan flora en fauna

Omgeving Jachtslot Mookerheide
Te Mook

Datum: 02-04-2013
Opsteller : J. van Mierlo

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING

1.1 Methode

2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK

2.1 Huidige situatie

2.2 Ruimtelijke ontwikkeling

3. RESULTATEN EN ANALYSE

3.1 Flora

3.2 Zoogdieren

3.2.1 Vleermuizen

3.2.2 Grondgebonden zoogdieren

3.3 Vogels

3.4 Amfibieën, reptielen en vissen

3.5 Ongewervelden

4. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 Geen effecten N2000 en EHS

4.2 Algemene beschermde soorten

4.3 Strikt beschermde soorten

4.4 Geen ontheffing noodzakelijk

BIJLAGE 1: FLORA EN FAUNAWET

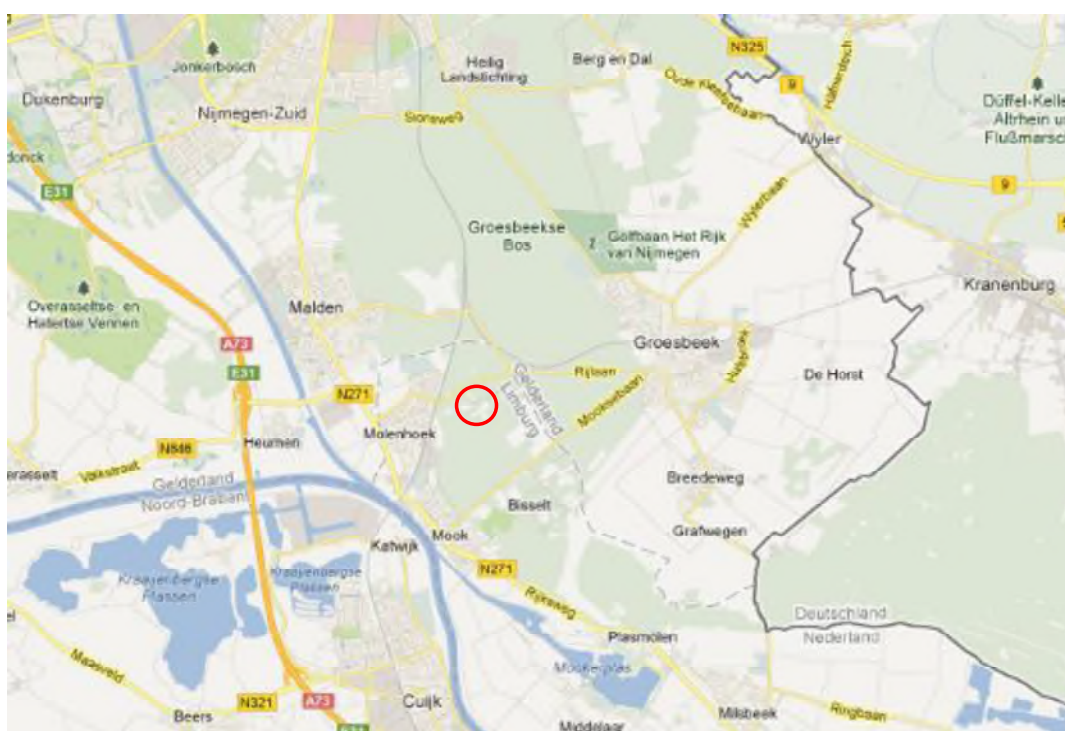

1. INLEIDING

In het voorjaar van 2013 is een quickscan in het kader van de Flora- en faunawet uitgevoerd voor de omgeving van het Jachtslot Mookerheide te Mook (rode cirkel geeft locatie plangebied aan). De omgeving van het jachtslot wordt in oude luister hersteld. In verband met deze voorgenomen ontwikkelingen in het plangebied is een toetsing van de plannen noodzakelijk aan de natuurwetgeving. Naar aanleiding van een flora- en faunaonderzoek moet duidelijk worden welke effecten de voorgenomen ontwikkelingen hebben op de aanwezige natuurwaarden. Ook worden de eventueel noodzakelijke vervolgstappen aangegeven.

1.1. METHODE

Bij het samenstellen van deze quickscan is gebruik gemaakt van de uitgebreide terreinkennis van de werknemers van Natuurmonumenten en de aanwezige monitoringsgegevens van de verschillende flora en fauna. Een los veldbezoek was derhalve niet noodzakelijk.

Figuur 1: Plangebied en omgeving. Rode cirkel geeft locatie plangebied aan

2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK

2.2 *Gebiedsbeschrijving*

Het plangebied is gelegen binnen natuurterrein de Mookerheide van Natuurmonumenten aan de Heumensebaan in de gemeente Mook en Middelaar. Het omvat het in kleur aangegeven gebied.

Figuur 2: Onderdelen van het restauratie- en herinrichtingsplan op luchtfoto

2.3 Huidige situatie

In de huidige situatie bestaat het grootste gedeelte van het gebied uit park- en laanstructuren. Aansluitend aan het jachtslot zijn meerdere elementen aanwezig van de oude parkinrichting welke grote cultuurhistorische waarde vertegenwoordigen. Onder deze elementen bevinden zich; een moestuin (ook wel nutstuin genoemd), verschillende kassen, een verdiepte tuin, een zichttas in het bos met meerdere keermuurjes, een oude fruitmuur en kleinere elementen zoals stenen trapjes en een brugje. In het plangebied is geen water aanwezig, op een kleine visvijver in de verdiepte tuin na.

Foto-impressie huidige situatie

2.4 Voorgenomen activiteit

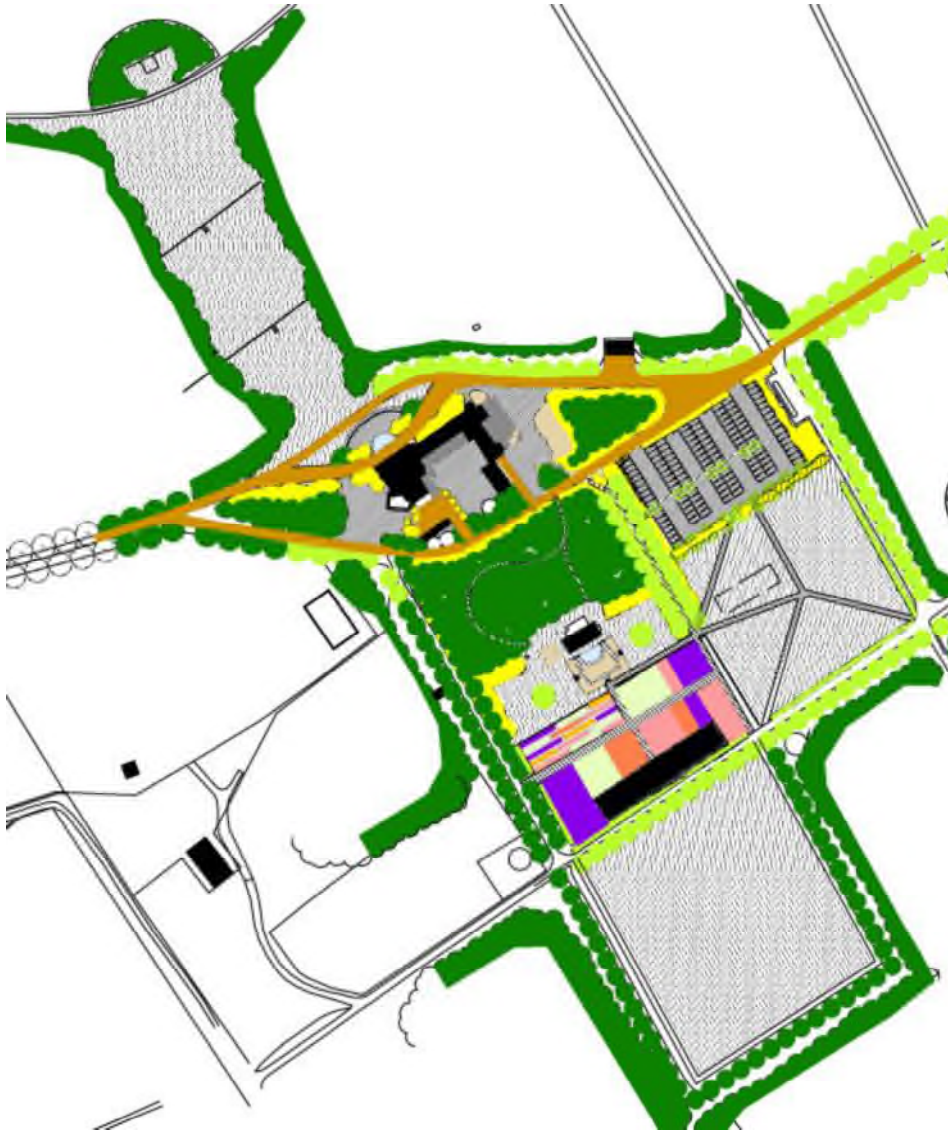
In het kader van een project waarbij de natuurwaarden en cultuurhistorische waarden van het parkbos en de directe omgeving van het jachtslot hersteld worden is een restauratie- en herinrichtingsplan gemaakt welke voorziet in het restaureren van de verschillende cultuurhistorische elementen. De werkzaamheden uit deze quickscan hebben geen betrekking op het onderhoud van het park. Voor het onderhoud van het parkbos wordt gewerkt via de gedragscode bosbeheer.

Het restauratie- en herinrichtingsplan gaat uit van een op sobere en doelmatige wijze herstellen van de technische gebreken van de aanwezige elementen. In grote lijnen bestaan de restauratie-werkzaamheden uit:

- Het herstel van de nutstuin
- Het wederopbouwen van muren
- Het herstel van metsel-, voeg- en betonwerk;
- Het aanvullen van verdwenen gedeelten van o.a. de keermuren, fruitmuur en plantbakken;
- Het herstel van de infrastructuur voor water toevoer en afvoer van de tuin;
- De vervanging van de door vocht aangetaste houten onderdelen;

- De vervanging van door corrosie aangetaste ijzeren onderdelen van de spanten van de kassen;
- Het lopend maken van de klepramen van de kassen;
- Het gangbaar maken van de bestaande riolering inclusief herstel van de goten;
- Het gangbaar maken van de hemelwater-installatie
- Het herbeglazen van de kassen

Figuur 3: Onderdelen van het restauratie- en herinrichtingsplan, nadruk op nutstuin en kassen

3. RESULTATEN EN ANALYSE

3.1 Gebiedsbescherming

Het grootste gedeelte van het gebied is aangeduid als Provinciale Ontwikkelingszone Groen. Binnen de POG komen op bestemmingsplanniveau andere bestemmingen en functies voor zoals infrastructuur, woningen en toeristische voorzieningen. Deze zijn hier ook nadrukkelijk toegestaan. De voorgenomen activiteiten binnen de POG hebben geen negatief effect op de omringende EHS. Hierdoor zijn de ontwikkelingen zoals voorgenomen toegestaan. Een klein deel van het gebied is aangewezen als EHS. De wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS worden door de ontwikkeling niet aangetast, maar zelfs versterkt. Negatieve effecten of aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS worden niet verwacht. Een nadere toetsing aan de EHS wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Het gebied is niet aangewezen als Natura-2000 gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Wel ligt er een Natura-2000 gebied in de directe omgeving (St. Jansberg). De werkzaamheden zijn van dusdanige aard en zo lokaal georiënteerd dat effecten op de aangewezen bos- en moerastypen en soorten (vliegend Hert en Zeggekorfslak) bij voorbaat uitgesloten zijn. Een verdere toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 is daarmee niet aan de orde.

3.2 Flora

Er zijn in het gebied geen groeiplaatsen bekend van soorten die beschermd worden middels de Flora- en faunawet. Gezien het voormalige gebruik als tuin (en de nog redelijk voedselrijke situatie) worden beschermde soorten ook niet verwacht. Geschikte groeiplaatsen voor beschermde soorten ontbreken. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor deze soortgroep niet noodzakelijk.

3.3 Zoogdieren

3.3.1 Vleermuizen

Er is beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Op basis van de actuele verspreiding van vleermuizen en de situatie in het plangebied kunnen de volgende algemene soorten binnen het plangebied verwacht worden: gewone dwergvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Alle vleermuizen en hun verblijfplaatsen zijn middels de Flora- en faunawet beschermd. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving) is verboden vanuit de Flora- en faunawet. De functionaliteit van de verblijfplaats(en) en de functionele leefomgeving van de aanwezige soort(en) dient te allen tijde gegarandeerd te blijven. Bij het onderzoek is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

Verblijfplaats

Het plangebied is ongeschikt voor vleermuizen als verblijfplaats. De kassen zijn dusdanig open dat er teveel tocht en weersinvloed is voor een stabiele vestigingsplaats. Bovendien is er hier geen donkere ruimte. De aanwezige bomen binnen de tuin vertonen geen scheuren of gaten waar boombewonende soorten zoals rosse vleermuis zich zouden kunnen vestigen. De bomen in het park bieden meer mogelijkheden voor vleermuizen. De werkzaamheden uit deze quickscan hebben geen betrekking op het onderhoud van het park.

Vliegroute en/of foerageergebied

Het is mogelijk dat het plangebied een functie heeft als vliegroute. De bosranden en de aanwezige laanstructuren kunnen als vliegroute dienen voor migrerende vleermuizen. Door het besloten karakter is de functie als foerageergebied ook niet uitgesloten. Deze functies worden door de beoogde maatregelen niet aangetast.

Met de ruimtelijke ontwikkelingen worden geen effecten verwacht op vleermuizen die verblijven, foerageren of een vliegroute hebben. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor deze soortgroep niet noodzakelijk.

3.3.2 Overige zoogdieren

Tabel 1-soorten

In het plangebied kunnen onder andere de volgende algemene zoogdieren voorkomen; ree, wezel, egel, konijn, mol, vos en (spits)muizen. Allen staan op tabel 1 van de Flora- en faunawet.

De ingreep zal mogelijk leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt de algemene zorgplicht ten aanzien van deze soorten.

Tabel 2 en 3-soorten

Enige soort die mogelijk in het gebied voor zou kunnen komen is de das. De dichtstbijzijnde buchtlocatie ligt echter op 300m afstand en ook het biotoop ter plaatse is op dit moment niet optimaal als foerageergebied. Door het herstellen van de tuin (inclusief fruitmuur) zal het gebied optimaler gaan fungeren als foerageergebied. Het is uitgesloten dat het voornemen een negatief effect heeft op de lokale dassenpopulatie. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor deze soortgroep niet noodzakelijk.

3.4 Vogels

Algemene broedvogels en categorie 5

De aangetroffen vogels in en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels. Onder andere de volgende vogelsoorten maken gebruik van de locatie om te foerageren: witte kwikstaart, zanglijster, kauw, appelvink, wilde eend, merel, houtduif, holenduif, kuifmees, vuurgoudhaantje, Vlaamse gaai, goudvink, boompieper.

Het is waarschijnlijk dat een klein deel van de aangetroffen vogels ook in het plangebied kan broeden. Het grootste gedeelte zal echter het parkbos verkiezen als broedlocatie. In de lijst 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' zijn in categorie 5 een aantal vogelsoorten opgenomen die ook in het plangebied voor (kunnen) komen. Het gaat om: zwarte mees, spreeuw, gekraagde roodstaart, ekster, glanskop, koolmees, pimpelmees, kleine bonte specht, grote bonte specht, zwarte specht, boomkruiper, boomklever, zwarte kraai. Wederom zal een klein deel van de aangetroffen vogels ook in het plangebied kunnen broeden. Het grootste gedeelte zal echter het parkbos verkiezen als broedlocatie. In het plangebied verdwijnt door de maatregelen geen potentiële broedlocatie van bovengenoemde soorten, tevens verdwijnt er geen optimaal leefgebied.

Categorie 1-4

Er zijn geen vogels in het gebied aangetroffen waarvan de rust- en verblijfplaatsen jaarrond zijn beschermd. Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats (bezette nestlocatie) van beschermde vogels verstoren. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen uitgevoerd mogen worden.

3.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Amfibieën

Een aantal soorten, zoals bruine kikker en gewone pad kunnen het plangebied (gezien hun actieradius) bereiken en daarmee gebruiken als landbiotoop. Overwinteringsbiotoop in de vorm van losse stenen of dakpannen is niet in het gebied aanwezig. Strikt beschermde amfibieënsoorten worden niet verwacht binnen het plangebied vanwege de geringe actieradius en het ongeschikte habitat voor deze soorten.

Reptielen en vissen

Beschermde reptielen zoals de zandhagedis en de hazelworm zijn gebonden aan specifieke terreinen en binnen het plangebied ontbreekt geschikt biotoop.

In het plangebied komt geen water voor. Er zijn derhalve ook geen vissen in het gebied aanwezig.

De ingreep kan leiden tot een (tijdelijke) verstoring van leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Het gaat om vermoedelijk (zeer) kleine aantallen. Van negatieve effecten op populatieniveau zal geen sprake zijn. Genoemde soorten zijn licht beschermd en vrijgesteld van de

ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen. Daar waar deze soorten aangetroffen worden kunnen ze verplaatst worden naar geschikt biotoop buiten het plangebied. Er worden geen effecten verwacht op reptielen en vissen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor deze soortgroep niet noodzakelijk.

3.6 Ongewervelden

Bij het veldbezoek zijn aangetroffen atalanta en klein koolwitje. In de categorie ongewervelden zijn verder tuinslak en naaktslak aangetroffen. Bovengenoemde ongewervelden zijn zeer algemeen en niet beschermd via de Flora- en faunawet. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor deze soortgroep niet noodzakelijk.

4. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 Geen effecten N2000 en EHS

Op basis van deze quickscan flora en fauna worden geen negatieve effecten op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebied en/of Ecologische Hoofdstructuur) verwacht. Door de aard en schaal van het voornemen is ieder negatieve effect op Natura 2000-gebieden uit te sluiten. De wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS worden door de ontwikkeling versterkt. Een verdere toetsing in het kader van deze natuurwetgeving en -beleid is derhalve niet noodzakelijk geacht.

4.2 Algemene beschermde soorten

Met de voorgenomen ruimtelijke ingrepen gaat voor tabel 1-soorten weliswaar leefgebied verloren, maar van negatieve effecten op populaties is geen sprake. Wel kunnen op individueel niveau (tijdelijk) negatieve effecten optreden, bijvoorbeeld door verlies van leefgebied. Deze licht beschermde soorten behoren tot de categorie 'niet ontheffingsplichtig bij ruimtelijke ingrepen'. Wel geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten niet aan de orde.

4.3 Strikt beschermde soorten

Met de voorgenomen ruimtelijke ingrepen gaat voor tabel 2/3-soorten geen leefgebied verloren. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten niet aan de orde.

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats (bezette nestlocatie) van beschermde vogels verstoren. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen uitgevoerd mogen worden.

4.5 Geen ontheffing noodzakelijk

Het werken buiten het broedseizoen is de enige voorwaarde waar aan voldaan moet worden om de functionaliteit van vaste rust- of verblijfplaats van beschermde soorten te kunnen garanderen. Indien hier aan voldaan wordt is een ontheffing niet aan de orde.

BIJLAGE 1: FLORA EN FAUNAWET

Flora- en faunawet beschermd flora en fauna

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Dit wordt het 'nee, tenzij'-principe genoemd.

Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Welke voorwaarden verbonden zijn hangt af van de diersoorten die voorkomen in het plangebied en hun beschermingsregime. Er worden 3 verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 - algemene soorten - lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 - overige soorten - middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 - genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB - zwaarste beschermingsregime;
- Vogels.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en daarom is geen ontheffing nodig. De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen en kent een zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. Iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde diersoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden.

Indien er voldoende maatregelen getroffen kunnen worden om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen is een ontheffing niet nodig. Verder zijn er vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw);
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de diersoorten die voorkomen.

Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Staatssecretaris van EL&I, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Voor vogels geldt dat er alleen ontheffing gekregen kan worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.

3. Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Het gaat om nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.